

MINE STAVEORD

JERNALDEREN



JERNALDEREN - landsbyernes tid

Jernalderen kommer efter bronzealderen. Man kalder det jernalderen, fordi man nu begyndte at lave redskaber af jern i stedet for bronze.

Bronzen var man nødt til at handle sig til via købmænd og handelsrejsende fra det sydlige Europa. Men jern kunne man selv producere i Danmark. I de danske moser, enge og åer fandt man en jordart, der hedder "myremalm". Myremalmen indeholdt rigtig meget jern. Ved at varme myremalmen op og bearbejde det, kunne man udvinde jernet, som så kunne bruges til våben og redskaber eller andre nyttige ting.

I jernalderen var de fleste mennesker bønder. De dyrkede jorden og levede af, hvad de kunne producere. Og så begyndte folk at flytte sammen i små landsbyer. Det havde man ikke oplevet før på samme måde. Før levede man sammen i storfamilien, men nu flyttede flere familier til samme sted og på den måde kunne man både hjælpe og beskytte hinanden på en helt anden måde end tidligere.

I jernalderen tilbeder man flere guder end tidligere, for eksempel guder for frugtbarhed og for krig. Man ofrer genstande til guderne for at gøre dem tilfredse og give menneskene krigslykke eller en god høst.

Nogle gange ofrede man også mennesker. I 1950 fandt man et lig i en mose tæt på Silkeborg. Da man undersøgte liget nærmere, viste det sig, at det var helt fra den ældste del af jernalderen. Ingen ved, hvorfor manden blev hængt og lagt i mosen, men det kunne være som et offer til guderne for at få vinteren til at blive kort og gøre foråret frugtbart, så afgrøderne kunne vokse sig stærke, og høsten kunne blive god.

Du kan se Tollundmanden, som moseliget kaldes, på Museum Silkeborg.



VOKALER

Sæt prik under alle vokalerne i disse ord fra teksten.

Fordel ordene i kasserne nedenunder.

VOKALERNE: a e i o y æ ø å

bronze	jern	Europa	Danmark
moser	æer	myremalm	bønder
guder	familier	høst	krig

1 vokal	2 vokaler	3 vokaler	4 vokaler

FARV ORD

1 vokal: rød

2 vokaler: blå

3 vokaler: gul

4 vokaler: grøn

jern	redskab	åer	våben
mennesker	flytte	levede	familie
beskytte	guder	krig	høst
mose	jernalder	vinter	forår
offer	Silkeborg	vokse	meget

MIN FINESTE SKRIFT

krigslykke

guderne

Silkeborg

SVAR PÅ SPØRGSMÅL



Hvilken periode kom før jernalderen i Danmark?

Hvorfor brugte folk jern i stedet for bronze?

Hvor kom jernet fra?



Hvordan boede man sammen i jernalderen?

Hvad fandt man i en mose tæt på Silkeborg?



Hvor kan du besøge Tollundmanden i dag?

